

ZAAD & VOER

MAGAZINE VOOR DE
KWALITEITSBEWUSTE VEEHOUDER
Uitgave 2022/2 ■ Vlaanderen, België

KLAVER SPECIAL

De kracht van klaver

03

Voor elk perceel
een klaveroplossing

06

Benut je
bodemmineralen
optimaal

08

Onze klaver is kla'voor
een goede start

10

Graskruiden:
droogteresistent en
gezondere koeien

VOORWOORD

Koning klaver

Brussel wil dat jij meer klaver zaait in je weides. Hoewel van hoger hand opgelegde maatregelen vaak niet onze voorkeur genieten, snappen we de beweegredenen van de Europese beleidsmakers wel. Met het zaaien van klaver bespaar je flink op kunstmest. En door het hoge eiwitandaal in klaver, hoef je ook minder eiwitrijke grondstoffen en krachtvoerders aan te kopen. Het is een duurzame maatregel waarbij het mes aan twee kanten snijdt.

Aan ons de opdracht om er voor te zorgen dat veehouders makkelijk met klavers kunnen werken. Wereldwijd hebben we kweekprogramma's waarin we klaverrassen kweken en kijken hoe deze het beste ingezet kunnen worden. Dit heeft onder andere de witte klaver Beaumont opgeleverd: een grootbladige klaver die het hoogste scoort op de rassenlijst als het gaat om standvastigheid, concurrentievermogen en drogestofopbrengst. Een ware topper die beweid en gemaaid kan worden en ook nog makkelijk te managen is.

Werken aan een maximale benutting van eigen ruwvoer met gras én klaver is nog nooit zo interessant geweest als dit jaar. De waarde van ruwvoer ligt op dit moment namelijk op hetzelfde niveau als de waarde van krachtvoer in 2021. Met vernieuwing van een oud grasperceel, haal je per kg/ds al snel 100 VEM extra naar binnen. In combinatie met een hogere opbrengst levert dit op jaarbasis 700 euro per hectare op. Herinzaaien van grasland is al snel rendabel door de hoge waarde van (ruw)voer. Dit geeft je meteen de mogelijkheid om je ruwvoerteelt te optimaliseren door het inzaaien van grasklaver.

We hopen dat deze klavereditie van Zaad&Voer je inspireert en je helpt om de juiste keuzes te maken.

We wensen je een mooi najaarsseizoen.

Bastiaan en Frank
Barenbrug

Inhoudsopgave

- 3 Voor elk perceel een klaveroplossing
- 4 Teelt klaver is niet moeilijk
- 6 Benut je bodemmineralen optimaal
- 8 Onze klaver is kla'voor een goede start
- 9 Snelle pH-daling belangrijk
- 10 Graskruiden: droogteresistent en gezondere koeien
- 11 Column Steve Van De Genachte: Puur

Zaad & Voer 2022/2

Mede mogelijk gemaakt door:

Tom Niehof

Internationaal productmanager voedergewassen

Mark Jan Vink

Technisch specialist voedergewassen

Will van Hoof

Tekstschrijver voor Zaad & Voer

Een uitgave van:

 BARENBRUG

Voor elk perceel een klaveroplossing

Tijdelijk gras, blijvend grasland, maaien, beweiden. Voor elk perceel is een klavermengsel beschikbaar. Besteed daarom aandacht aan de keuze van je klavermengsel. Dit levert je het beste resultaat.

□ TEKST **Will van Hoof**

Je kent de stelregel wel: percelen met witte klaver kun je beweiden, percelen met rode klaver kun je maaien. Maar zo zwart/wit als het hier staat, is het niet meer. Binnen de verschillende soorten klavers zijn er meerdere rassen waardoor je nog betere keuzes kunt maken voor een ras dat past bij jouw bedrijf en jouw manier van werken.

Drie klassen witte klaver

Witte klavers worden tegenwoordig onderverdeeld in drie klassen, afhankelijk van de bladgrootte. Hoe groter het blad, hoe makkelijker een klaverras in een weide te managen is en hoe hoger de opbrengst.

Deze rassen passen ook in maaibeides. Met Beaumont (grootbladig) en Calimero (gemiddeld bladig) heeft Barenbrug twee uitmuntende klaverrassen zeer hoog op de rassenlijst staan. Beide houden zich zeer goed onder een regiem van beweiden en maaien.

De combinatie
rode/witte
klaver is
ideaal voor
maaibeides

Rode klaver in Duet

Rode klaver is er in twee soorten: diploïd en tetraploïd. Ze groeien het beste als je het perceel regelmatig maait voor kuilgras of stalvoeding. Maar ook op percelen die licht beweiden worden kiezen veehouders steeds vaker voor rode klaver. Rode klaver levert je tot 350 kilo stikstof per hectare. Het klavermengsel Duet bevat 30 procent witte

klaver en 70 procent rode klaver, waaronder een persistente mattenklee. De grootbladige witte klaver is de stabiele factor in dit mengsel en zorgt ervoor dat je jarenlang plezier hebt van je grasklaverweide.

Eiwitboost voor ruwvoer

Klaver kan in alle weidemengsels voor blijvend grasland bijgemengd worden. Ook als je kiest voor tijdelijk grasland is klaver een optie. Klavers kunnen bijvoorbeeld toegevoegd worden aan Italiaans raigras dat in augustus wordt ingezaaid. Nog dit jaar kun je dan twee zeer eiwitrijke snedes oogsten.

Ook is het mogelijk om puur Protafix te zaaien als groenbemester. Dit volledige klavermengsel bevat vier soorten éénjarige klavers die razendsnel kiemen en zich vestigen. De wortels van de klaverplanten maken de grond losser. Hierdoor is er meer ruimte voor een goed bodemleven waardoor de bodemvruchtbaarheid van de bodem verbetert. Je volggewas zal hier zeker van profiteren. ■

In ons mengsel Quartet hebben we vier witte klaverrassen die allemaal op de Nederlandse rassenlijst staan. **Een unieke combinatie!**

Technisch specialist voedergras Mark Jan Vink

Teelt klaver is niet moeilijk

“De teelt van klaver is niet moeilijk, maar je moet wel de juiste dingen doen”, zegt Mark Jan Vink, technisch specialist voedergras bij Barenbrug. Warmte en vocht zijn belangrijk bij inzaaien. Ook doorzaaien is mogelijk. Enkele super praktische teelttips van een echte klaverspecialist.

□ INTERVIEW MET **Mark Jan Vink** □ TEKST **Will van Hoof**

We zien een toenemende belangstelling van klaver. Wat is hiervan de reden?

“Melkveehouders zoeken naar middelen om de input van duur kunstmest en krachtvoer te beperken. Dat kan met klaver. Rhizobium-bacteriën veroorzaken knolletjes op de wortels van klaver. Hierdoor kan klaver stikstof binden en afgeven aan de omgeving. Je hoeft alleen bij de eerste twee snedes kunstmest te strooien. Daarna volstaan de reguliere drijfmestgiften van maximaal twee derde van een normale gift. Wat je terugkrijgt is extra eiwit waardoor je op krachtvoer kunt besparen. Klaver is een prachtig gewas om samen met gras te telen. De teelt is niet moeilijk, maar je moet wel de juiste dingen doen.”

Wat is dat ‘de juiste dingen doen’?

“Klaver vestigt zich het beste tussen 15 maart en 15 september. Inzaaien in het vroege voorjaar heeft niet de voorkeur. Klaver kun je het beste zaaien na een vroege akkerbouwteelt, zoals graan of pootaardappelen. Dan heeft het gewas de tijd om zich vóór de winter nog goed te ontwikkelen en heeft het minder last van onkruiddruk. Klaver heeft behoefte aan water tijdens de kieming, veel meer dan gras. Regen na inzaai is cruciaal. Je inzaaimoment afstemmen op het weer is dus belangrijk.”

Kun je klaver zaaien op elke grondsoort?

“Ja, behalve op veen. Maar let op: klaver houdt niet van een zure bodem. Dan stopt de groei. Voor zandgrond is een pH van 5,2 tot 5,5 optimaal, voor klei is dat 6 tot 6,5. Als je een

Met een Cambridge-rol kun je het zaad perfect aandrukken zodat de kieming optimaal verloopt."

Je zegt dat tijdelijk niet bemesten voorafgaand aan het zaaien de voorkeur heeft? Wat houdt dat praktisch in?

"We adviseren vooral de mestgift te beperken bij inzaai in het najaar. Hiermee voorkom je dat het gras de overhand krijgt en klaver zich moeilijker kan ontwikkelen of verdwijnt."

'De optimale zaaidiepte voor klaver is 0,5 tot 1 centimeter. Dat is dus minder diep dan gras.'

grondmonster neemt, weet je precies hoeveel kalk het perceel nodig heeft. Let bovendien op het stikstofleverend vermogen. Ligt dat onder de 150, dan vindt klaver dat prima. Klaver vestigt zich het beste in een stikstofarme bodem. Om deze reden kun je rondom de inzaai van gras/klaver het perceel tijdelijk even niet bemesten."

Vraagt het zaaien van een grasklavermengsel nog om een speciale techniek?

"Klaverzaad en graszaad hebben een andere grootte en gewicht. Het kan dus ontmengen in je zaaimachine. Goed mengen is belangrijk voor een mooie verdeling van de klaver door je weide. Meng het zaai zaad steeds voor maximaal 1 hectare. Bij het zaaien van witte klaver houd je 2 tot 5 kilo per hectare aan en voor rode klaver 5 tot 10 kilo. Bij een late inzaai mag je de hoeveelheid verhogen met 1 tot 2 kilo. De optimale zaaidiepte voor klaver is 0,5 tot 1 centimeter. Dat is dus minder diep dan gras.

Wat zijn de verschillen in management tussen de klaversoorten?

"Er zijn meerdere varianten die allemaal een eigen beheer vragen. Kleinbladige witte weideklaver mag je bijvoorbeeld veelvuldig weiden of maaien. Een korte stoppellingte is gunstig zodat de klaver volop zonlicht krijgt en kan groeien. Rode klaver gedijt juist goed bij een hoge maai stoppel van 7 á 8 centimeter en bij voorkeur een niet te lichte snede. Eén keer per jaar kun je een zware snede oogsten. Dit is meestal later in het jaar als de rode klaver voldoende bloeit. Een te zware snede verhoogt echter de kans op verhouting van stengels en een matige voederwaarde. Het optimale maai-tijdstip is dus belangrijk."

Kun je klaver doorzaaien?

"Jazeker. Doorzaaien met klaver vraagt wel om een voldoende open zode. Een te dichte grasmat betekent op voorhand dat klaver niet aanslaat. Je moet de grond kunnen zien tussen de zode, om met klaver te kun-

nen doorzaaien. Met wiedeggen maak je wel wat ruimte. Ook de onkruidbestrijding is een aandachtspunt. Zorg dat de onkruidbestrijding al heeft plaatsgevonden en houd rekening met nawerking van enkele gewasbeschermingsmiddelen zodat de vestiging van klaver aanslaat."

Hoeveel kilo klaver kan je het beste doorzaaien?

"Hanteer bij het doorzaaien van klaver de dubbele hoeveelheid van inzaaien. Dit komt neer op maximaal 15 kilo rode klaver of 7,5 witte klaver per hectare. In de praktijk blijkt vaak dat de zaaizaadhoeveelheid klein is. Een optie is dan om klaverzaad te combineren met graszaad. Klaver kan je het beste in het najaar doorzaaien of in het voorjaar na de eerste snede. Vocht en warmte zijn belangrijk voor de opkomst van klaver." ■

BEKIJK de video voor tips over het doorzaaien van klaver en kruiden in bestaand grasland.

VOORKOM VELDVERLIEZEN BIJ INKUILEN

Indien je schudt of wierst bij een laag toerental, voorkom je verlies van de breekbare klaverblaadjes. Juist in de blaadjes zit een hoge voedingswaarde en veel eiwit. Schud niet als het gewas droog is. Dat geeft onnodig verlies.

Benut je bodem- mineralen optimaal

Waardevolle mineralen zijn volop in je bodem aanwezig. Helaas zijn niet alle gewassen in staat hier optimaal gebruik van te maken. Met zijn lange wortels is NutriFibre in staat om ook de mineralen diep in de bodem te benutten voor gewasgroei. Dit is een mooi voordeel bij de huidige kunstmestprijs. In droge zomers geven mengsels met NutriFibre je ook nog eens een weide die lang groen blijft.

□ TEKST Tom Niehof

De voordelen van NutriFibre ken je wel. Dit zachtbladig rietzwenk wortelt tot ruim 1 meter diep. Weides met NutriFibre laten weinig mineralen verloren gaan en kunnen uitermate goed tegen droogte. Waar andere percelen in de zomer geel kleuren, blijft NutriFibre groen. Het verzekert je het gehele groeiseizoen van mooie grassnedes en een optimale benutting van kunstmest en drijfmest. Met de huidige kunstmestprijzen is dat een zeer mooie bijkomstigheid. NutriFibre wordt in verschillende grasmengsels toegepast.

VERGELIJK STIKSTOFBENUTTING VAN VERSCHILLENDE GRASSOORTEN

Onderzoek van Louis Bolk Instituut toont aan dat bij halvering van de stikstofgift NutriFibre (zachtbladig rietzwenk) 33% meer gras produceert dan Engels raaigras. NutriFibre is minder gevoelig voor het verlagen van de stikstofgift dan Engels raaigras. Met NutriFibre kun je dus uitstekend op kunstmest besparen.

	Drogestofopbrengst		
	400 kg N/ha	200 kg N/ha	
Engels raaigras	12,2 ton/ha	10,3 ton/ha	-16%
NutriFibre	14,3 ton/ha	13,8 ton/ha	-4%
	+17%	+33%	

OPTIMAAL KLAVERPERCENTAGE 21 PROCENT

Suzan Nicolassen van Barenbrug heeft een onderzoek begeleid naar het optimale percentage rode klaver in een grasmengsel. "Onze onderzoeken op zowel klei- als zandgrond wijzen uit dat proefveldjes met een percentage van 21 procent niet alleen zichtbaar meer klavers op hun perceel hebben, maar ook qua opbrengst, persistentie en eiwitgehalte beter scoren dan bij een aandeel van 13 procent", zegt Nicolassen. Die 21 procent lijkt overigens wel het optimum. Proeven met mengsels met 29 procent klaver erin pakten onder de streep juist weer iets minder uit. Hanteer bij het inzaaien van rode klaver de vuistregel 1 op 5.

Goede benutting mineralen

Hoe goed NutriFibre de mineralen benut, blijkt uit onderzoek. Proeven van het Louis Bolk Instituut tonen aan dat bij een halvering van de N-gift NutriFibre slechts 4 procent van zijn productie verliest. Bij Engels raaigras is dat 16 procent (zie kader). Niet alleen procentueel scoort NutriFibre beter: mengsels met dit zachtbladig rietzwenk produceren ook nog eens 20 procent meer kilo's droge stof per hectare dan Engels raaigras. Bij een lagere N-bemesting wordt dat verschil zelfs groter. Momenteel zijn we bezig met proeven op het gebied van stikstofefficiëntie. De nieuwe genetica die hieruit voort komt zal met minder nutriënten beter scoren.

Bestand tegen droogte

Maar NutriFibre heeft meer voordelen. Omdat de wortels vier keer dieper de grond in gaan dan Engels raaigras produceert NutriFibre in droge zomermaanden maar liefst 47 procent meer gras. Hierdoor ontstaan tijdens droogte geen kale plekken en zullen onkruiden zich niet eenvoudig in de grasmat vestigen. In een gemiddelde zomer heeft

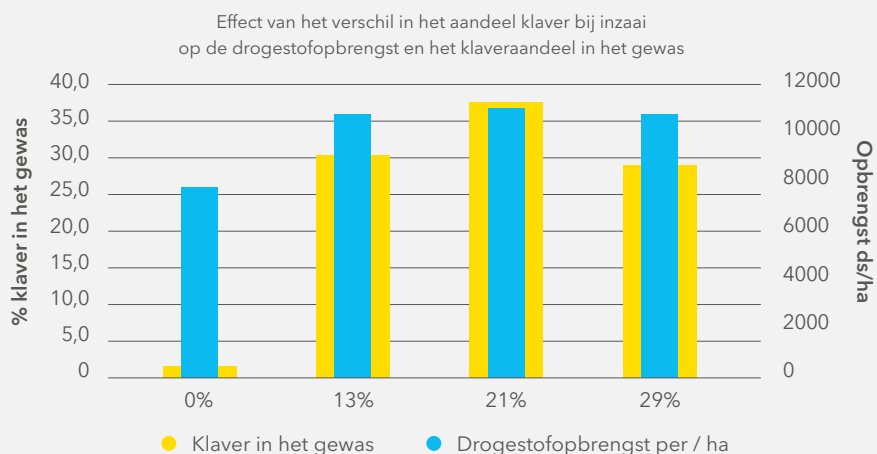
gras drie maanden watertekort. Dankzij het grote wortelstelsel overleeft NutriFibre deze droge periodes eenvoudig en hoef je minder te beregenen.

Rode klaver bijmengen

Door NutriFibre te combineren met klaver kun je profiteren van een ander voordeel, namelijk extra eiwitopbrengst en besparing op krachtvoerkosten. Juist de combinatie van klaver en NutriFibre geeft je een hoge opbrengst met behoud van een hoog eiwitgehalte. De iets open zode van NutriFibre geeft klaver goed de ruimte om te groeien. Ook helpt klaver om de zode dicht te houden na opkomst. NutriFibre heeft een tragere beginontwikkeling omdat het eerst veel energie steekt in de ontwikkeling van een groot wortelstelsel. De parapluwerking van het klaverblad voorkomt vestiging van onkruid in het jonge gras. ■

21% rode klaver zaaien geeft beste resultaat

Onze klaver is kla'voor een goede start

Bij een goede start is iedereen gebaat. Zo ook klaver in je grasland. Met de vernieuwde Yellow Jacket Nitrogenerator technologie is je rode klaver verzekerd van een goede beginontwikkeling en groei.

□ TEKST **Astrid van den Brink**

Jaren werkten onze laboranten aan Yellow Jacket Nitrogenerator: een zaadbehandeling waarbij de goede Rhizobiumstam wordt toegevoegd aan het zaadje. Voor een goede hechting ontwikkelden ze een uniek recept en proces om het zaad te voorzien van de juiste Rhizobium. Hierbij worden ook extra nutriënten toegevoegd die de overlevingskans en levensduur van Rhizobium-bacteriën aanzienlijk verbeteren. Dit steuntje in de rug kan klaver goed gebruiken. Na de inzaai heeft klaver namelijk veel concurrentie van gras en onkruiden. Met Yellow Jacket Nitrogenerator krijgt het gewas de beste start en kan het snel stikstof uit de lucht omzetten in bruikbaar ammoniumstikstof voor voeding van de plant.

Uitgebreid getest in praktijk

De klaverzaden met Yellow Jacket Nitrogenerator zijn uitgebreid getest. Eerst op verschillende proeflocaties van Barenbrug Research. Daarna in de praktijk bij veehouders in Nederland, België, Denemarken en Polen. Al snel werd duidelijk dat de behandelde zaden een grote voorsprong hebben op het onbehandelde zaad. De planten kwamen sneller op en hadden een uitstekende beginontwikkeling. Ook de opbrengst stak er met kop en schouders bovenuit. Door de goede resultaten voorzien wij vanaf de zomer van 2022 alle rode klaverzaden van Yellow Jacket Nitrogenerator.

Ultieme samenwerking

Vlinderbloemige gewassen hebben de fantastische eigenschap dat ze stikstof uit de lucht omzetten naar bruikbare stikstof voor het gewas. Hiervoor zoekt het gewas de samenwerking op met Rhizobium-bacteriën. Hoewel deze standaard in de bodem aanwezig kunnen zijn, heeft

ieder gewas zijn voorkeur voor een bepaalde bacteriestam. Vaak zijn er onvoldoende Rhizobium-bacteriën voor een optimaal resultaat. Met Yellow Jacket Nitrogenerator weet je zeker dat je voldoende Rhizobium hebt van de goede bacteriestam. Dit geeft je de garantie van een geslaagde inzaai.

Beter te mengen met graszaad

Klaverzaad met Yellow Jacket Nitrogenerator is door het gewicht en grootte beter te mengen met graszaad. Dit voorkomt ontmenging in de zaaiak. Door het gewicht heeft het zaad bovendien beter contact met de grond. Omdat Yellow Jacket Nitrogenerator vocht aantrekt, stimuleert dit ook nog eens de kieming. Kortom: ga voor het beste resultaat en kies voor klaver met Yellow Jacket Nitrogenerator. ■

OOK LUZERNE MET YELLOW JACKET NITROGENERATOR

Naast rode klaver zijn ook alle luzernezaden van Barenbrug voorzien van Yellow Jacket Nitrogenerator. Voor een optimaal effect zijn de luzerne zaden van een andere Rhizobiumstam voorzien dan het klaverzaad. ■

BEKIJK DE VIDEO

Wil je meer weten over Yellow Jacket Nitrogenerator? Kijk dan de video waarin

productmanager Tom Niehof en Seed enhancement specialist Juan Castillo je meenemen in de ontwikkeling en werking van Yellow Jacket Nitrogenerator.

Snelle pH-daling belangrijk

Eiwitrijk ruwvoer - zoals grasklaver, graskruiden en luzerne - vraagt door zijn hoog eiwitgehalte extra aandacht bij de conservering. Met een snelle verlaging van de pH zorg je ervoor dat jou ruwvoer zijn hoog kwalitatieve eiwit behoudt.

□ TEKST **Harmen van der Sluis**

Eiwitrijk ruwvoer heeft een aantal kenmerken die een goede conservering bemoeilijken, onder andere; een laag suikergehalte. Dit betekent dat er weinig voeding voor melkzuurbacteriën in je kuil zit en je kuil minder snel conserveert. Daarnaast droogt bladrijk ruwvoer langzamer, wat zorgt voor lagere drogestofgehalten in je ruwvoer. Het gevolg hiervan is dat jij de kuil-pH sterk moet verlagen om je eiwitrijke ruwvoer goed en stabiel te conserveren.

Extra zuur maken van kuil

Het verlagen van de pH wordt bemoeilijkt doordat eiwitten zuren binden. Hierdoor hebben bijvoorbeeld klavers een bufferende werking op de pH, tot twee keer zoveel als Engels of Italiaans raaigras. Dit betekent dat je kuil extra zuur moet maken om de pH te verlagen tot een stabiel niveau.

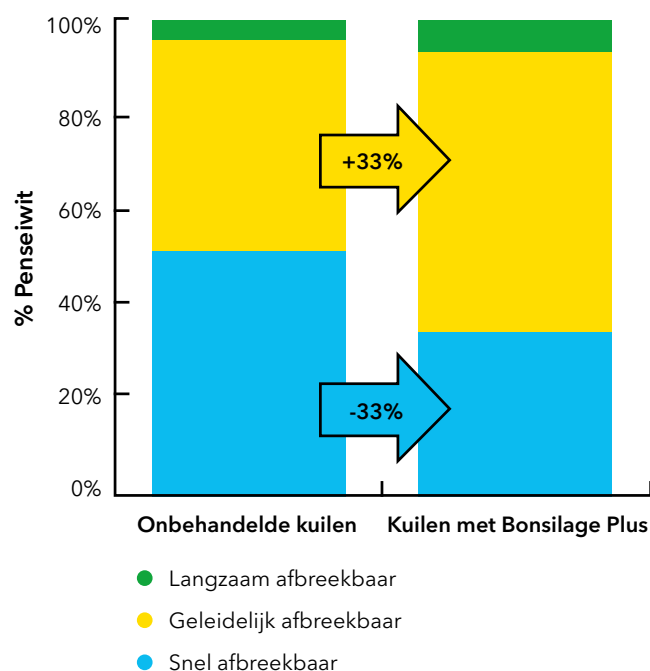
Extra zuur maak je aan door het toevoegen van melkzuurbacteriën. Daarmee wordt het leger goede bacteriën groter in de kuil en hierdoor zijn ze beter in staat om de strijd te winnen van de slechte bacteriën. In het verleden werd melasse toegevoegd. Maar deze suikers dienen als brandstof voor zowel de goede als de slechte bacteriën. Het is dus maar de vraag welke bacteriën je hiermee voedt.

Keuze afhankelijk van ruwvoer

Kies daarom een inkuilmiddel dat past bij het gewonnen ruwvoer. Door een snelle pH-verlaging voorkom je de activiteit van proteolytische clostridiabacteriën die in staat zijn eiwit af te breken tot ammoniak en losse aminozuren.

Om jouw eiwitrijk ruwvoer in te kuilen is Bonsilage Plus het beste inkuilmiddel bij een drogestofpercentage van 30 tot 50. Door

de verbeterde conservering behoudt dit inkuilmiddel je eiwitkwaliteit. Daarnaast remt het gisten en schimmelactiviteit (als gevolg van broei) door de extra productie van azijnzuur. Kuil je het gras natter in (onder de 30 procent droge stof, bijvoorbeeld in het najaar) gebruik dan Bonsilage Forte. Dit zorgt voor een razendsnelle pH-daling waardoor slechte bacteriën geen kans hebben om schade te berokkenen aan je waardevolle eiwit. ■

Het penseiwit in graskuilen behandeld met Bonsilage Plus is beter te benutten dan in onbehandelde graskuilen, doordat de snelle fractie kleiner wordt en de langzamere fracties toenemen. (CNCPS methode Universiteit Hohenheim)

Patrick Devreese teelt NutriHerb

Graskruiden: droogteresistent en gezondere koeien

In het vlakke West-Vlaamse Gistel - waar wind en zeelucht nooit ver weg zijn - houden Patrick en Dorine Devreese-Gadeyne 120 zwartbonte melkkoeien op het Bazelaarhof. Twee derde van hun graspercelen bevat klaver. Sinds dit jaar telen ze ook op 4 hectare NutriHerb Engels. Het doel dat de veehouder hiermee beoogt is de diergezondheid van zijn vee op hoog niveau houden.

□ INTERVIEW MET **Patrick Devreese** □ TEKST **Will van Hoof**

Van oudsher is Patrick Devreese bekend met de teelt van klaver. Het gegeven dat klaver stikstof uit de lucht kan binden, heeft hem altijd geboeid. Dat de melkveehouder voor grasklaver kiest, heeft ook een pure economische reden. Met de vlinderbloemigenregeling - die overigens eindig is - ontvangt hij een premie van 450 euro per hectare.

Meer dan geld

Maar er is meer dan het geld waarom Devreese kiest voor grasklaver. Het stelt hem in staat om een hoge eiwitopbrengst per hectare te realiseren met minder kunstmest. Gezien de huidige kunstmest- en krachtvoerprijzen is dat een welkome bijvangst. Ook de betere droogteresistentie van klaver speelt mee. Devreese: "Het klimaat verandert. We hebben de laatste jaren al meerdere droge jaren voor de kiezen gekregen. Omdat ik mijn land niet beregen, speelt droogteresistentie mee in mijn keuzes."

Droogteresistent

Eind september 2021 heeft de Vlaming 4 hectare NutriHerb Engels gezaaid. Hij vermoedt dat kruidenrijk gras meer is dan een tijdelijke trend. Want kruiden zijn droogteresistent en bieden daarnaast het voordeel van een betere diergezondheid. Ze bevatten namelijk veel onverzadigde vetzuren. Die zijn goed voor hart en bloedvaten van de koe. NutriHerb Engels bevat ook kruiden met specifieke eigenschappen, zoals esparcette. Hierin zitten tanninen die een ontstekingsremmende werking hebben. Daarnaast gaat esparcette - maar ook cichorei - de werkzaamheid van verschillende soorten maagdarmwormen tegen. NutriHerb Engels voldoet aan de eisen van de nieuwe pre-ecoregeling voor productief kruidenrijk gras. Hiervoor geldt een subsidiebedrag van maximaal 350 euro per hectare.

Puur

Wachten op regen

Het mengsel NutriHerb heeft Devreese gezaaid op een perceel waar tarwe heeft gestaan. Nadat het veld zaaiklaar is gemaakt, heeft hij gewacht tot er regen zou komen. Toen die zich aandiende, heeft hij het zaad 0,5 tot 1 centimeter diep gezaaid. Zijn werkwijze heeft zeer goed uitgepakt. De opkomst was perfect en de zode is mooi dicht. Half maart heeft de veehouder 30 ton drijfmest op het perceel uitgereden. Kunstmest is niet gestrooid. Vervolgens is er op 26 april 2022 voor de eerste keer gemaaid. Na opnieuw een drijfmestgift heeft Devreese op 1 juni voor de tweede keer gemaaid. De opbrengst was ongeveer gelijk met gras. "Ik heb de normale grasopbrengst net niet gehaald, maar verwacht dat de ontwikkeling van de graskruiden nog wat doorzet."

Hogere biodiversiteit

De melkveehouder maakt ééndagskuilen. Dit houdt in dat hij het gras maait, kneust en breed uitspreidt in één werkgang. Een dag later harkt hij het gras bij elkaar om het weer een dag later te hakselen en in te kuilen. Lopend door het pasgemaaide perceel met Steve Van De Genachte van Barenbrug, valt op dat alle kruiden al weer mooi tussen het gras opkomen. Van De Genachte: "Met NutriHerb verhoog je de biodiversiteit en verbeter je de bodemvruchtbaarheid. De kruiden in het mengsel hebben een uitstekende voederwaarde en zijn zeer smakelijk voor je melkvee. Je mag daarom verwachten dat de voeropname hoog is."

Devreese gaat in september weer een perceel vernieuwen. Hij was eerst van plan om grasklaver te zaaien. "Maar het kan ook zijn dat ik kies voor een extra perceel NutriHerb." ■

BEDRIJFSGEGEVENS

120 zwartbonte koeien

73 hectare grond

Waarvan:

- 21 ha grasklaver
- 4 ha graskruiden
- 25 ha mais
- 4 ha mks
- 5 ha triticale/veldbonen
- 4 ha suikerbieten

Bestaat er iets beter dan op een warme zomeravond met familie en vrienden genieten van een lekkere côte   l'os van Belgisch Wit Blauw op de hete kolen? En dan samen uitkijken over de Vlaamse velden met een blonde trappist in de hand? Dat is voor mij de pure vorm van genieten in al zijn eenvoud.

Puur staat voor authentiek, natuurlijk en zuiver. Hiervoor zijn jullie als landbouwers elke dag in de weer. Jullie jarenlang opgebouwde kennis gebruiken om met veel trots producten van de beste kwaliteit af te leveren en dit met erg veel respect voor mens, dier en omgeving.

Innoveren leidt tot steeds duurzamer en efficiënter produceren. Innoveren is waar we bij Barenbrug elke dag mee bezig zijn. Dit doen we om oplossingen te bieden voor bestaande en nieuwe uitdagingen zoals droogte, minder bemesting, biodiversiteit, enzovoort.

Het gebruik van klavermengsels in je grasland, kruidenrijk grasland of luzerne dragen bij tot een duurzame ruwvoervoorziening. Het belang hiervoor groeit alleen maar. Daarom is het belangrijk om niet enkel met een liefhebbend oog naar het eindproduct te kijken. Besteed net zoveel zorg aan de kwaliteit van je grasland. Met de beste mengsels ben je in staat met minder input van kunstmest en aankoop van eiwit duurzamer vlees en melk te produceren.

Als we samen blijven nadenken over nieuwe mogelijkheden om duurzaam te produceren dan zorgt dit ervoor dat we met z'n allen kunnen blijven genieten van die lokale en pure top-producten!

Steve Van De Genachte
Accountmanager Vlaanderen

**KLAVER BRENGT
MEER DAN GELUK**

Het klaverplantje is van oudsher het symbool voor geluk. Maar dit plantje heeft nog meer in zijn mars. Klaver draagt bij aan een duurzame veehouderij. Niet voor niets kiezen steeds meer veehouders voor klaver in hun grasland. En daar zijn wij trots op.

Daarom zijn we met de campagne 'Klaver brengt meer dan geluk' gestart. Hierin leggen we aan burgers uit dat jullie kiezen voor klaver om duurzamer te ondernemen. Met klaver zorgen jullie voor:

- Verlagen van het gebruik van kunstmest.
- Meer biodiversiteit.
- Lokaal telen van je eigen (kracht)voer.

Duizenden burgers hebben zich bij ons aangemeld voor een gratis zakje klaverzaad om in hun tuin te zaaien. Hiermee zullen ook zij de schoonheid en kracht van klaver ontdekken.

 BARENBRUG

Make Life Beautiful

